

Elbåtar som självantänder – ny risk på fler båtklubbar

Antalet båtar med litiumjonbatterier ökar snabbt. För båtklubbarna kan det innebära nya risker och regler att förhålla sig till. Text: Lars-Åke Redéen

ELBÅTAR HAR STORA batteribankar som är monterade och certifierade enligt respektive standard. De är därför oftast enkla att hantera på en båtklubb.

Andra båtar som har försetts med stora bankar med litiumjonbatterier är betydligt svårare att hantera. Det finns inga enhetliga regler för hur batterierna med kringutrustning ska hanteras och ingen utmärkning på själva båten.

Därför gäller det att vara uppmärksam med båtar som har stora bankar med nya typer av batterier, främst litiumjon. Rätt hanterade är de en stor tillgång, men med felaktig eller slarvig hantering kan de vara mycket farliga och explosiva.

FLERA MARINOR HAR i år rapporterat om tillbud med litiumjonbatterier som har självantänt. I ett fall stod en spansk tillverkad Magonis elbåt utomhus när den började brinna, troligtvis i batterierna. Om båten hade ställts in för vinterförvaring hade det kunnat bli en förödande brand med över 100 skadade båtar.

I ett annat fall såg en marinaägare hur det började brinna i en

En sådan här eldriven Magonis Wave e-550 självantände hos ett båt företag på Västkusten. Foto: Andrea Muscatello.

segelbåt sent på kvällen. Båtägaren hade installerat eldrift och flera litiumjonbatterier i båten, som stod utomhus. Marinans ägare larmades. Han tog en brandsläckare, klättrade upp i båten och tryckte ner en vattenslang i kabinen. Han visste inte då att det var en elbåt. Efter som marinaägaren försökte släcka med vatten small det ordentligt och han kastades baklänges ur båten med svåra skador som följd.

Ytterligare minst två liknande incidenter har inträffat, då på marinor i Stockholmsområdet.

Det finns idag inga tydliga regler vad som gäller för installation eller märkning av vad som finns i en fritidsbåt. Sweboat (Båtbranschens Riksförbund) håller på att se över de regler som finns. Inte heller Arbetsmiljöverket eller Räddningstjänsten verkar ha några entydiga regler för elbåtar och förvaring av dessa.

En detalj som säger något om

sprängkraften i litiumjonbatterier gäller transporten av dessa. De får vara laddade till max 20 procent av full effekt vid transport, enligt ett nordiskt företag som arbetar med drivlinor och batteribankar till elbåtar.

Inför båtupptagningarna på landets alla båtklubbar gäller det att vara försiktig. Ägare av elbåtar bör vara mycket tydliga med vad som finns i deras båtar och båtklubben bör tänka genom var dessa båtar placeras. ☹

Känslig batterityp

ELBÅTAR UTGÖR INGEN högre risk än något annat i båtlivet. Däremot gäller det att se upp med äldre båtar med nya litiumjonbatterier.

– Den här batteritypen är känslig. Har man en vanlig drivkälla i båten med en fossildriven motor med en traditionell generator som laddar mot en blyackumulator, AGM-batterier eller gelbatterier så har de batterierna ett inre motstånd. Man måste varva upp

innan batterierna tar emot mycket laddning, säger Per Ingberg, skadestyrman hos Svenska Sjö.

– Litiumbatterier har i princip inget motstånd alls utan de tar emot full laddning direkt. Generatoren känner inget motstånd och kan därför bli mycket varm.

Trots de kända riskerna ställer inte försäkringsbolagen några särskilda krav för elbåtar eller båtar med litiumjonbatterier.

– Det här är fortfarande ett litet problem, men det kan bli stort om

båtägare byter ut gamla batterier mot nya litium. Svenska Sjö har inga speciella försäkringar för elbåtar. Vi reglerar dem under samma epitet som alla andra skador. Men på sikt tror jag att det kan behövas särskilda elbåtsförsäkringar.

Per Ingberg säger att båtklubbar och marinor bör fråga sina medlemmar om de har litiumjonbatterier ombord i båtarna.

– Jag skulle kunna tänka mig att frågan aktualiseras på varv

om att särskilja den här typen av båtar. De här båtarna kanske ska stå på en avskild yta på en båtklubb och med dubbelt avstånd till andra båtar, säger Per Ingberg.

– Den stora risken är när man byter ut sina batterigrupper. Man ser alla fördelarna, men det vilar ett stort ansvar på dem som säljer batteritypen att tillhandahålla tydliga anvisningar om vilken kringutrustning som krävs för att installationen skall uppfylla säkerhetskraven.